

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **V. H.**, právně zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem v Plzni, Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesením Krajského soudu v Plzni č. j. 59 Az 221/2003 - 24 ze dne 25. 7. 2003 a č. j. 59 Az 221/2003 - 22 ze dne 25. 7. 2003,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. 59 Az 221/2003 - 24 ze dne 25. 7. 2003 a usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. 59 Az 221/2003 - 22 ze dne 25. 7. 2003 **se zrušují** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen stěžovatel) domáhá zrušení nadepsaných usnesení Krajského soudu v Plzni. Usnesením č. j. 59 Az 221/2003 - 24 ze dne 25. 7. 2003, tento soud zastavil soudní řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-7516/VL-06-P16-2001, kterým bylo ve smyslu § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb. zastaveno řízení o udělení azylu. Krajský soud řízení zastavil s odkazem na ust. § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s ust. § 33 zákona č. 325/1999 Sb., neboť nebylo možné zjistit místo pobytu stěžovatele a tato skutečnost bránila nejméně po dobu 90 dnů rozhodnutí ve věci. Jak vyplývá z usnesení soudu, žalovaný soudu dne 18. 3. 2002 sdělil, že stěžovatel se zdržuje na adrese K. p. Č., okr. D.. Pošta v K. p. Č. zásilku určenou do vlastních rukou stěžovateli dne 10. 4. 2003 vrátila soudu s oznámením,

že nebyla v úložní době vyzvednuta. Policie ČR, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha soudu 28. 4. 2003 sdělila, že stěžovatel má vydáno výjezdní vízum za účelem udělení azylu platné do 4. 4. 2002, dosud nepožádal o vydání dalšího víza a jeho současný pobyt není znám. Legální odjezd z ČR není evidován. Policie ČR, oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň, oddělení cizinecké policie Domažlice soudu 9. 5. 2003 sdělila, že se dle místního šetření ze dne 6. 5. 2003 žalobce na ubytovně Z. v K. p. Č. již delší dobu nezdržuje a jeho současný pobyt není znám. Stejnou zprávu ohledně stěžovatele tato součást Policie ČR soudu doručila dne 16. 7. 2003. Z těchto okolností soud dovodil, že nelze zjistit místo pobytu stěžovatele. Naplnění podmínky aplikace ust. § 33 zákona č. 325/1999 Sb., podle něhož nemožnost zjistit pobyt musí bránit rozhodnutí ve věci nejméně 90 dnů, soud shledává ve skutečnosti, že stěžovatel v žalobě neuvedl konkrétní námitky vůči napadenému rozhodnutí ve smyslu § 71 odst. 1 s. ř. s., výroky rozhodnutí, které žalobou napadá, a z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky za neplatné nebo nicotné. Tato skutečnost brání ve věci rozhodnout od 28. 4. 2003, kdy soud poprvé zjišťoval místo pobytu stěžovatele. Z těchto důvodů soud řízení usnesením napadeným kasační stížností zastavil.

Usnesením č. j. 59 Az 221/2003 - 22 ze dne 25. 7. 2003, napadeným rovněž kasační stížností, rozhodl Krajský soud v Plzni o ustanovení M. H., pracovnice Krajského soudu v Plzni, opatrovnicí pro řízení. Opatrovnice byla soudem ustanovena dle ust. § 29 odst. 3 o. s. ř. za použití ust. § 64 s. ř. s., neboť soud z úřední činnosti zjistil, že pobyt stěžovatele není znám.

Stěžovatel se domáhá zrušení obou usnesení krajského soudu. V kasační stížnosti tvrdí důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. c), d) a e) s. ř. s. Pokud jde o kasační stížnost proti usnesení o zastavení řízení, stěžovatel uvádí, že v době vydání usnesení neexistovaly zákonné podmínky pro jeho vydání. Soud podle stěžovatele nedostatečným způsobem zkoumal místo jeho pobytu. Stěžovatel v říjnu 2002 změnil místo svého pobytu, svůj pobyt ohlásil na oddělení cizinecké policie Tachov a učinil o tom též oznámení v a. s. Č. Ú., pod které spadá. Zákon o azylu dle stěžovatele nestanoví povinnost při změně místa pobytu odhlásit svůj pobyt na oddělení cizinecké policie, kde byl doposud cizinec hlášen. Stěžovatel si je jist, že si svou povinnost splnil, když jej v tom dokonce utvrdilo i to, že cizinecká policie prováděla na ubytovně v Z. několikrát kontrolu ubytovaných a stěžovateli nikdy nic nevytkla. Soud dle stěžovatele nevyčerpal všechny možnosti zjištění jeho pobytu, když nepožádal o zprávu P. s. Č. Ú., přestože soudu bylo spolehlivě známo, že žalobce spadá pod toto středisko, a ačkoliv právě toto středisko napadená usnesení stěžovateli doručilo. Dále se stěžovatel domnívá, že soud mohl učinit dotaz na centrální složku cizinecké policie. Z toho stěžovatel dovozuje, že soud nedostatečným způsobem zjišťoval splnění podmínek řízení, když bez přiměřených důvodů spoléhal, že postačí zpráva oddělení cizinecké policie Domažlice. K usnesení o ustanovení opatrovníka stěžovatel uvádí, že jej soud rovněž zkrátil na právu, aby jeho věc byla projednána před soudem, když pro ustanovení opatrovníka nebyly splněny podmínky, a to rovněž ze shora uvedených důvodů. S ohledem na výše uvedené stěžovatel žádá, aby Nejvyšší správní soud napadená usnesení krajského soudu zrušil. Závěrem žádá stěžovatel Nejvyšší správní soud, aby přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že proti rozhodnutí žalovaného, kterým se zastavuje řízení o udělení azylu, podal stěžovatel 13. 6. 2002 k Vrchnímu soudu v Praze opravný prostředek proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu ust. § 250l o. s. ř. ve znění platném do 31. 12. 2002. V tomto podání stěžovatel označil jako místo svého pobytu (bydliště) adresu Š. 266, T.. Poté, co věc ve smyslu ust. čl. II odst. 1 přechodných ustanovení zákona č. 519/2002 Sb. převzal Krajský soud v Plzni, bylo místo, kde se stěžovatel zdržuje,

poprvé zjišťováno dne 18. 3. 2002. Na infolince odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra bylo soudu sděleno, že stěžovatel se zdržuje na adrese: ubytovna, K. p. Č., D.. Přípis soudu tam zaslaný byl držitelem poštovní licence vrácen s poznámkou, že zásilka nebyla v úložní době vyzvednuta. Dále soud zjišťoval místo pobytu u Policie ČR – Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, která mu přípisem doručeným soudu 28. 4. 2003 sdělila, že poslední adresa pobytu stěžovatele je K. p. Č. č. 335, okres D.. K žádosti krajského soudu o doručení zásilky odpověděla Policie ČR – oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Plzeň, oddělení cizinecké policie v Domažlicích, že stěžovatel se na uvedené adrese již delší dobu nezdržuje, jeho současný pobyt není znám, a z tohoto důvodu nebylo možno zásilku doručit. Dne 16. 7. 2003 stejná organizační složka Policie ČR k dotazu soudu sdělila, že stěžovatel je stále hlášen na výše uvedené adrese a změnu bydliště do současné doby neoznámil. Dne 17. 9. 2003 bylo soudu žalovaným zasláno doplnění spisového materiálu, ze kterého vyplývá, že dne 11. 6. 2003 žalovaný k žádosti stěžovatele udělil souhlas se změnou místa stěžovatelova hlášeného pobytu, a to nově na adrese S., Z. 45. Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud dále zjistil, že krajský soud žádnou ze zásilek určených stěžovateli nezasílal na adresu uvedenou stěžovatelem v opravném prostředku proti rozhodnutí správního orgánu, když krajským soudem nebylo v průběhu soudního řízení ani jinak zjišťováno, zda se stěžovatel na jím udané adrese skutečně zdržuje.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. 59 Az 221/2003 - 24, kterým se zastavuje řízení, v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je důvodná.

Při rozhodování Nejvyšší správní soud přitom vycházel z právní úpravy podmínek zastavení řízení ve správním soudnictví. Podle ust. § 47 písm. c) s. ř. s. lze soudní řízení usnesením zastavit, stanoví-li tak tento nebo zvláštní zákon. Takovým zvláštním zákonem je v daném případě zákon č. 325/1999 Sb., který ve svém ust. § 33 stanoví, že soud řízení zastaví, jestliže nelze zjistit místo pobytu žadatele o udělení azylu (žalobce) a tato skutečnost brání nejméně po dobu 90 dnů rozhodnutí ve věci. Dále Nejvyšší správní soud při svém rozhodování zohlednil ust. § 71 odst. 1 písm. b) a ust. § 71 odst. 5 cit. zákona, z nichž vyplývá, že evidenci místa pobytu žadatelů o udělení azylu a azylantů vede jak Ministerstvo vnitra, tak Policie ČR. Podle ust. § 79 odst. 1 ve spojení s ust. § 246c a ust. § 250l odst. 2 o. s. ř. ve znění platném do 31. 12. 2002 bylo povinnou náležitostí opravného prostředku proti rozhodnutí správního orgánu mj. uvedení bydliště účastníků řízení.

Soud může zastavit řízení podle § 33 zákona č. 325/1999 Sb. za kumulativního splnění dvou podmínek, kterými jsou nemožnost zjistit pobyt žadatele a skutečnost, že tato nemožnost zjistit pobyt žadatele o azyl brání nejméně po dobu 90 dnů rozhodnutí ve věci. Důvod zastavení soudního řízení musí být spolehlivě prokázán, což znamená, že je třeba vyčerpat všechny dostupné prostředky ke zjištění pobytu žadatele o azyl. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že krajský soud v daném případě dostatečným způsobem nezjistil, zda jsou splněny podmínky aplikace cit. ustanovení, když nevyužil všechny možnosti zjištění místa pobytu stěžovatele. Krajský soud se totiž nepokusil doručit zásilky na adresu Š. 266, T., kterou stěžovatel označil v opravném prostředku (žalobě) proti rozhodnutí správního orgánu jako své bydliště ve smyslu ust. § 79 odst. 1 o. s. ř. a ani žádným jiným způsobem nezjišťoval, zda se stěžovatel na této adrese nezdržuje. Lhůta 90 dnů podle ust. § 33 zákona č. 325/1999 Sb., po kterou musí nemožnost zjistit místo pobytu žadatele o azyl bránit rozhodnutí ve věci, tak ani nemohla začít běžet. Na tom nic nemění skutečnost, že krajský soud, jak vyplývá ze spisu i z napadeného usnesení, v průběhu soudního řízení zjišťoval místo hlášeného pobytu stěžovatele u obou správních orgánů, které mají dle zákona č. 325/1999 Sb. vést evidenci

místa pobytu žadatelů o azyl, neboť tyto úkony jsou na místě teprve poté, co se nepodaří doručit písemnost na adresu uvedenou v žalobě. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v řízení před krajským soudem nebyly splněny podmínky pro zastavení řízení podle ust. § 33 zákona č. 325/1999 Sb. ve spojení s ust. § 47 písm. c) s. ř. s. Nejvyšší správní soud tak shledal naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., napadené usnesení Krajského soudu v Plzni pro vady řízení zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Ve věci kasační stížnosti proti usnesení o ustanovení opatrovnice, zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve otázkou její přípustnosti. Podle ust. § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. je sice kasační stížnost nepřípustná, pokud směřuje proti rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení, o takové rozhodnutí se však v dané věci nejedná. Ustanovením opatrovníka se rozhoduje o významném procesním právu stěžovatele účastnit se osobně soudního řízení či o právu na doručování veškerých listin stěžovateli. Nejde tu tedy o pouhé procesní opatření, jímž se toliko reguluje postup soudu, ale o rozhodnutí o významném ústavním právu každého, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Nejvyšší správní soud vychází z toho, že i tomuto právu je třeba poskytnout ochranu cestou kasační stížnosti při splnění zákonných podmínek, a posoudil kasační stížnost směřující proti usnesení o ustanovení opatrovníka jako přípustnou.

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadené usnesení krajského soudu, kterým se stěžovateli ustanovuje opatrovnice, v rozsahu uplatněných důvodů a shledal, že kasační stížnost je i ohledně tohoto usnesení důvodná.

Podle ust. § 29 odst. 3 o. s. ř., které se pro řízení ve správním soudnictví v souladu s ust. § 64 s. ř. s. přiměřeně použije, může soud, pokud neučiní jiná opatření, ustanovit opatrovníka mj. také účastníku, jehož pobyt není znám, neučiní-li jiná vhodná opatření. I zde musí být důvod, pro který se účastníku řízení ustanovuje opatrovník, spolehlivě prokázán, přičemž soud musí zejména vyčerpat všechny dostupné možnosti ke zjištění místa pobytu účastníka řízení. Jak bylo výše Nejvyšším správním soudem podáno, krajský soud v soudním řízení nezjišťoval, zda se stěžovatel zdržuje na adrese, kterou udal v opravném prostředku. S odkazem na výše uvedené úvahy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ani pro vydání usnesení o ustanovení opatrovníka nebyly splněny podmínky stanovené v § 29 odst. 3 o. s. ř. Nejvyšší správní soud shledal naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., spočívající v jiné vadě řízení před soudem, neboť tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Napadené usnesení Krajského soudu v Plzni o ustanovení opatrovníka proto bez dalšího zrušil.

V dalším řízení je Krajský soud v Plzni dle ust. § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán výše uvedeným právním názorem. Zváží tedy, zda při znalosti místa pobytu žalobce se pokusí odstranit vady žaloby postupem dle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., či zda zvolí jiný postup a o žalobě poté rozhodne.

Vzhledem k neprodlenému rozhodnutí ve věci samé nerozhodoval Nejvyšší správní soud již o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. 3. 2004

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu